

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ



МЕСЕЧЕН
ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН
Б Ю Л Е Т И Н

ЯНУАРИ
2015 г.

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение:

- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ.
- участие в глобалния и регионалния (VI регион Европа, към СМО) обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други;

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

- I.1. Синоптична обстановка
- I.2. Температура на въздуха
- I.3. Валежи
- I.4. Силен вятър
- I.5. Облачност и слънчево греене
- I.6. Снежна покривка, поледица и слана
- I.7. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1.1. Във височина, южно от Балканския полуостров преминава циклон, а от запад се изгражда баричен гребен. При земята страната се намира в източната периферия на антициклон. Времето е студено, с разкъсана облачност и без валежи.

2-3.1. Антициклонът отслабва. През страната преминава топъл фронт. Температурите се повишават и стават близки до нормалните за началото на януари.

4-5.1. Към Балканите от север се спуска барична долина, свързана с обширен циклон, чийто център е над Финландия и северозападните райони на Европейска Русия. Долината се изостря и през страната преминават последователни студени фронтове. Облачността е значителна, на много места превалява предимно дъжд. Температурите се понижават.

6-8.1. Над Западна Европа и Балтийско море се изгражда антициклон и центърът му се мести на югоизток към Балканския полуостров. В неговата периферия от север-североизток се пренася студен въздух, температурите се понижават още. Времето остава студено, предимно облачно. На много места има и слаби валежи от сняг. Ветровито е, особено в Източна България.

9-11.1. Антициклонът се разрушава и страната се намира в периферията на циклон, чийто център е над Балтийско море. Преминават два последователни топли атмосферни фронта. Температурите се повишават значително, а на места има и слаби валежи.

12.1. Към Адриатическо море от североизток се спуска барична долина, която бързо преминава през Балканите. Със силен и бурен северозападен вятър в страната нахлува студен въздух. Температурите бързо се понижават, а валежи има в цялата страна с изключение на северозападните райони.

13.1. От югозапад за кратко израства баричен гребен, а над страната се пренася топъл въздух и температурите се повишават.

14-15.1. Атмосферното налягане над Балканския полуостров е относително високо, но преминава плитка долина и лежащият в нея слабоизразен атмосферен фронт. Има временни увеличения на облачността, почти без валежи.

16-17.1. Във височина отново израства баричен гребен, а при земната повърхност баричното поле е антициклонално. Преминава топъл фронт. На много места се образуват мъгли. В планинските райони времето е предимно слънчево и сравнително топло.

18-23.1. Във високите слоеве на атмосферата над Западна Европа се спуска барична долина от север. В нея в Централното Средиземноморие се формира циклон, който през последните дни задълбава. Над Мала Азия и Кавказ се изгражда гребен. Към Балканския полуостров от югозапад се пренася топъл въздух. Времето е топло. В равнинната част от страната е мъгливо или с ниска облачност и на много места с ръмежи. В планините е слънчево и почти тихо.

24-26.1. Средиземноморският циклон се мести бавно към Балканите и се запълва. През страната преминава свързаният с него студен фронт. Валежите в цялата страна се активизират, като в Югозападна България и Родопите са значителни по количество.

27-29.1. Във височина баричното поле остава циклонално. При земята южно от Балканите преминава следващ циклонален вихър. Времето остава със значителна облачност, на много места с валежи, по-значителни по количество в Източна България.

30-31.1. Има обширен циклон, който обхваща почти цяла Европа. В източната му периферия към Балканите се пренася топъл въздух и температурите в страната се повишават значително. Формира се циклонален вихър северно от Адриатическо море и се премества през северозападните райони на Балканския полуостров към Унгария, а впоследствие се запълва. В по-голямата част от страната има валежи, значителни в южните райони.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

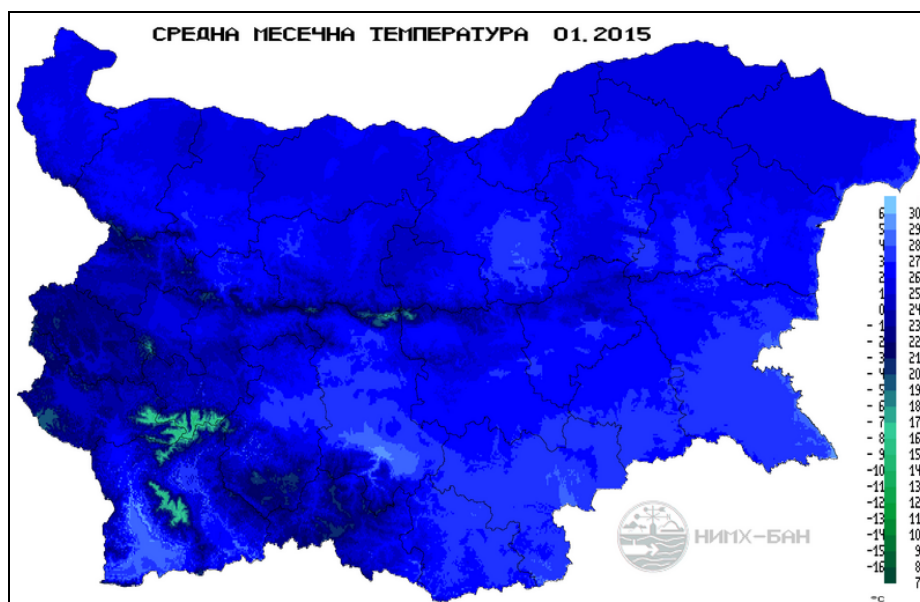
Средните месечни температури са предимно между 0 и 4°C. По високите полета те са между -1 и 0.5°C, а по Черноморието и в района на Сандански и Петрич – между 3 и 5.5 °C. По планинските върхове средните месечни температури са между -9.8°C (Мусала) и -2.6°C (Рожен). От населените места месец януари е най-топъл в Резово (средна месечна температура 5.4°C) и най-студен в Перник (средна месечна температура -0.9°C). Средните месечни температури имат отклонение от месечната норма между +0.7 и +4.6°C.

Метеорологична справка за месец януари 2015 г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{cp}	ΔT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn (%)	макси- мален	Дата	валеж (mm)		вятър ≥14 m/s	снежна покрив- ка
											≥1	≥10		
София	0.9	2.4	11.7	21	-14.4	8	35	126	8	24	7	0	3	23
Видин	1.7	3.0	20.0	11	-22.6	1	33	92	13	24	6	1	6	9
Монтана	3.0	4.2	19.0	11	-14.0	1	23	67	10	24	4	1	11	5
Враца	3.0	3.9	20.5	11	-16.2	1	32	70	10	24	6	1	9	6
Плевен	1.9	3.2	19.5	11	-18.0	1	12	30	7	18	3	0	7	10
В.Търново	2.9	3.5	21.7	11	-15.0	1	20	37	7	13	6	0	6	7
Русе	1.8	2.9	16.8	11	-14.6	8	19	38	4	26	6	0	6	13
Разград	2.4	3.6	17.0	21	-15.0	8	25	66	6	13	7	0	4	16
Добрич	1.8	1.9	18.0	11	-15.9	8	34	113	6	26	8	0	5	7
Варна	3.5	1.8	19.0	11	-12.5	8	24	63	6	28	8	0	3	0
Бургас	3.8	1.7	16.0	11	-9.8	8	62	141	20	29	7	3	4	0
Сливен	3.2	1.9	15.5	23	-13.0	8	31	83	12	26	5	1	9	2
Кърджали	3.9	2.4	17.2	11	-12.6	2	74	133	24	24	10	3	12	2
Пловдив	3.4	3.1	17.2	11	-12.2	8	17	44	5	27	5	0	5	0
Благоевград	2.7	2.1	15.4	23	-12.8	2	51	138	28	24	9	1	6	2
Сандански	4.6	2.1	17.2	23	-10.5	2	58	153	29	24	5	2	9	1
Кюстендил	0.8	1.5	14.6	22	-14.4	8	66	166	24	24	7	3	0	4

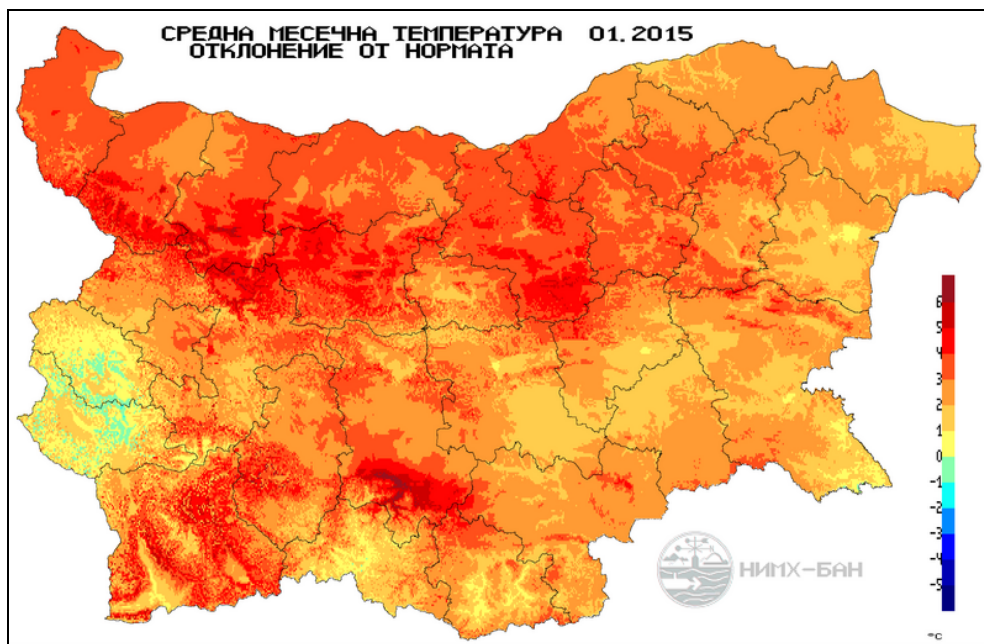
ΔT - отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn - процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

На 1-2.I и от 6.I до 9.I е относително студено със средни денонощни температури между 1 и 8°C под месечната норма средно за страната. На 3-4.I и от 10.I до 31.I е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 9°C над месечната норма средно за страната. На 5.I е с температури близки до нормата. Най-студено е в Севлиево на 1.I (средна денонощна температура -17°C). Най-топло е в Ахтопол на 11.I (14.5°C).

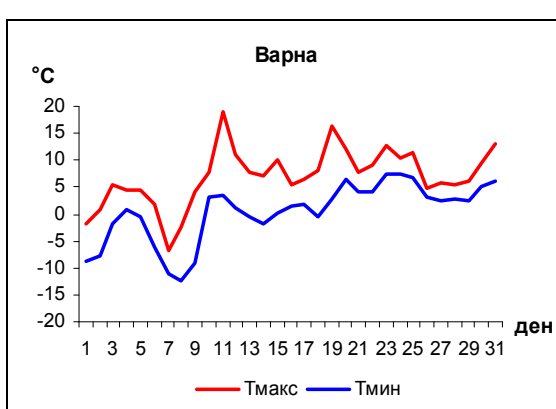
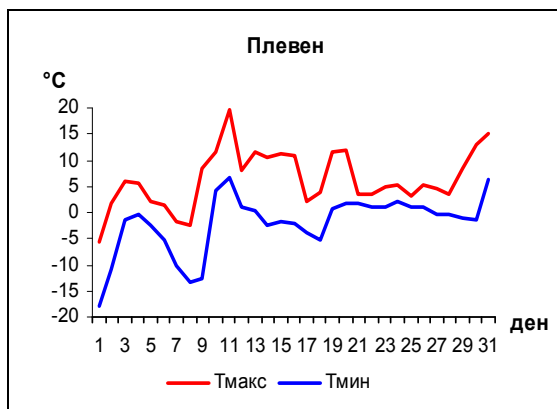
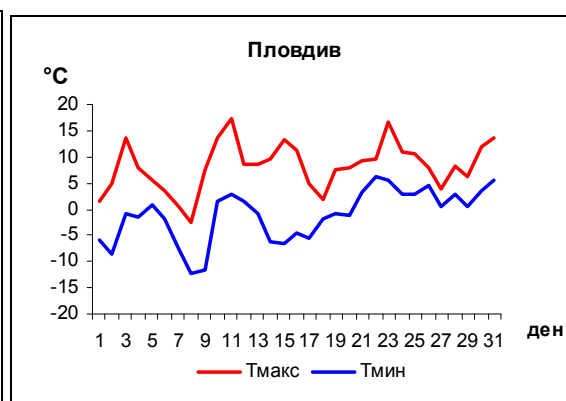
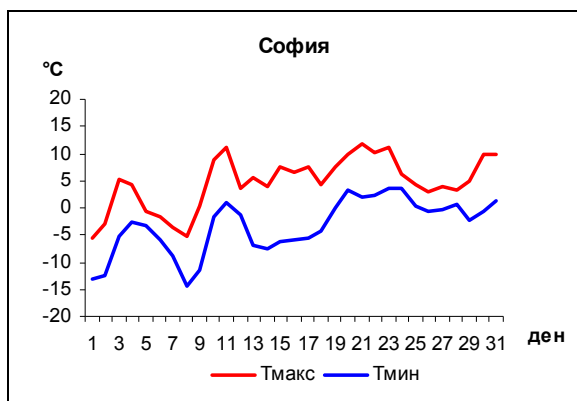


Средна месечна температура на въздуха (°C), януари 2015 г.

Най-високите максимални температури са между 10 и 22°C и са измерени на 11.I или през периода 22-24.I (Севлиево 22.6°C на 11.I) В Северна България и по високите полета най-ниските минимални температури са между -24 и -12°C, а в Южна България и по Черноморието – между -15 и -9°C. Измерени са на 1-2.I или 8.I (Самуил, обл. Разград, -24.6°C на 8.I).



Средна месечна температура на въздуха – отклонение от нормата, януари 2015 г.

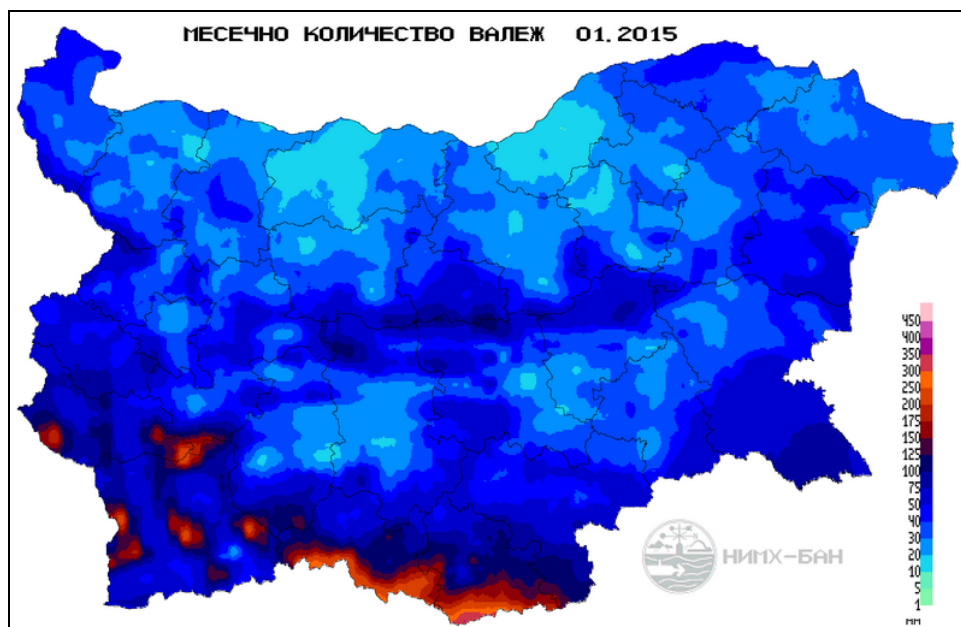


Температура на въздуха (°C) през януари 2015 г.

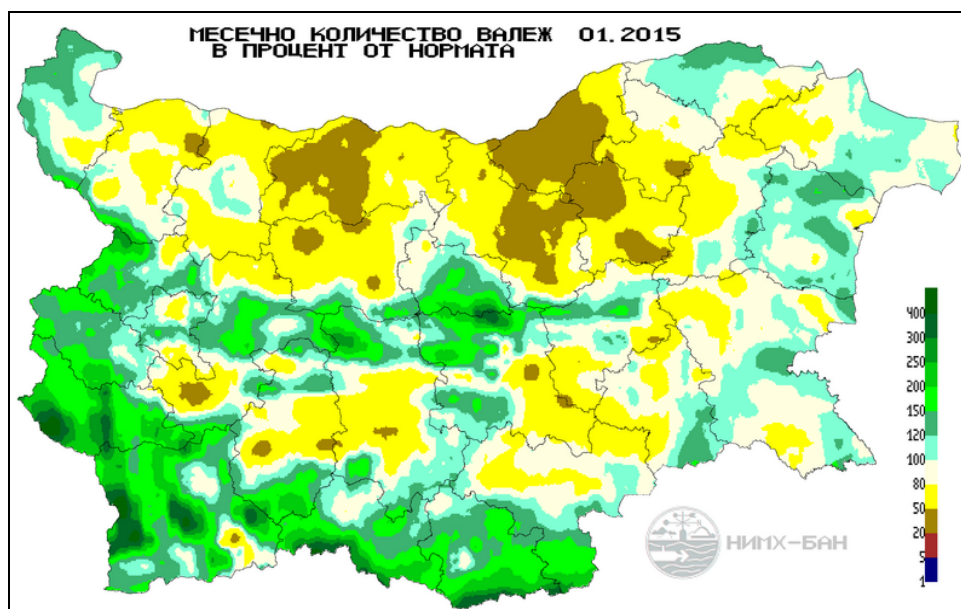
3. ВАЛЕЖИ

В по-голямата част от страната месечните суми на валежите са между 50 и 120% от месечната норма. В планинските райони месечни суми на валежите са между 80 и 160% (Кюстендил 166%). В Северна-централна България те са между 30 и 80% (Плевен 30%).

Без валежи или със слаби валежи на относително малко места е през периодите 1-4.І, 7-8.І и 13-21.І.



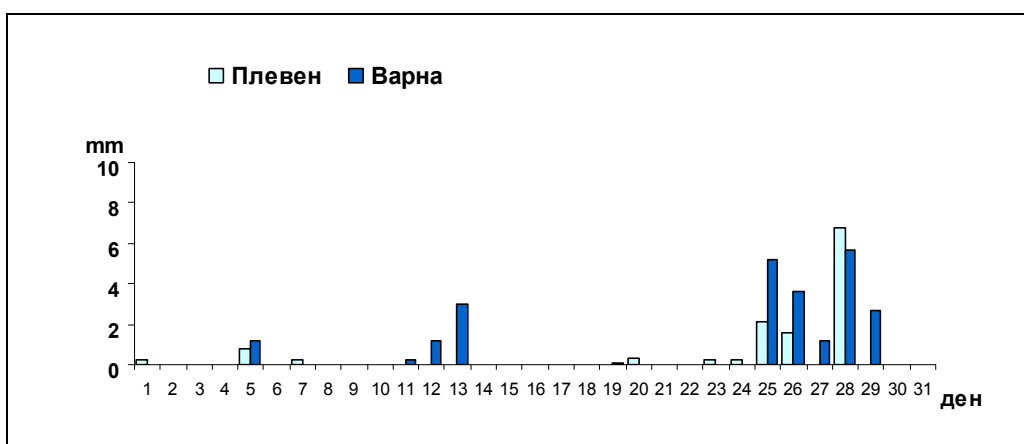
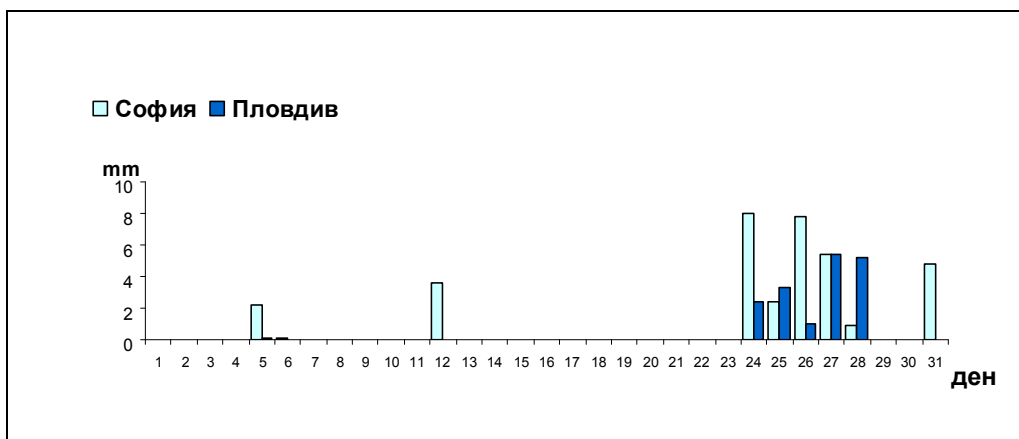
Месечно количество валеж, януари 2015 г.



Месечно количество валеж в (% от нормата), януари 2015 г.

Най-масови са валежите през периода 23-31.І. Най-обилни са валежите през-периода 23-26.І, когато в Западна и Южна България са постигнати 24-часови количества валеж между 10 и 30 mm. Обилно вали дъжд и на 31.І-1.ІІ. Най-голямото 24-часово количество валеж е измерено в Гърляно, обл. Кюстендил, на 24.І (56 mm от дъжд).

Броят на дните с валеж над 1 mm е между 5 и 10. Броят на дните с валеж над 10 mm е между 0 и 3.



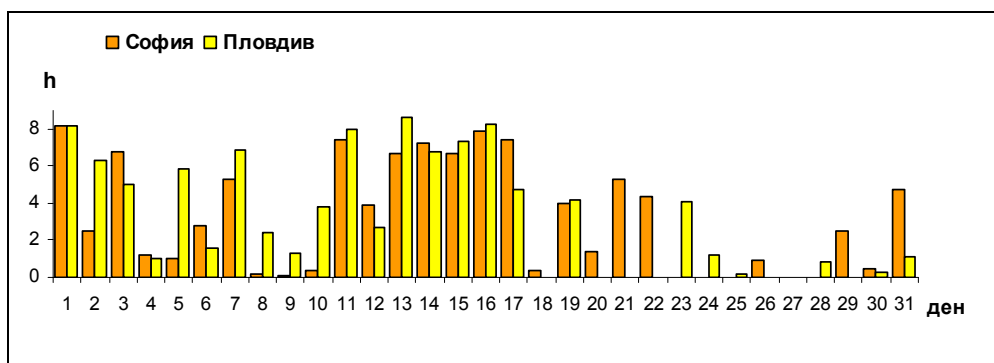
Денонощни количества валежи (mm) през януари 2015 г.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

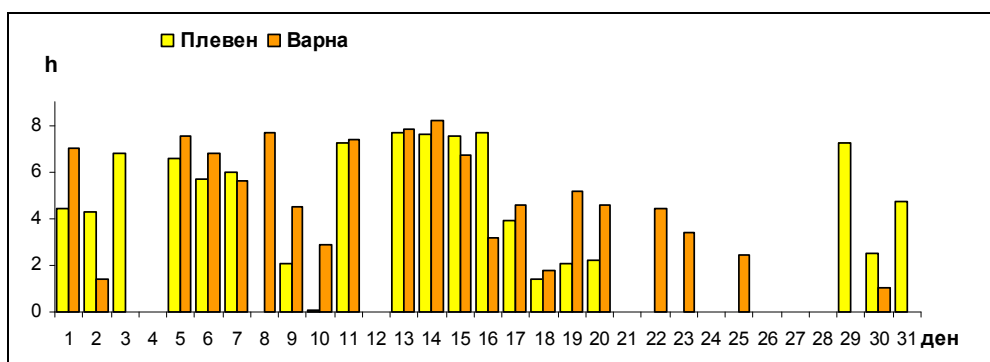
В Дунавската равнина, Горнотракийската низина и по долината на Струма има условия за силен северозападен вятър (14 m/s и повече) главно на 4.І, 11.І, 15.І и 30.І. В Източна България има условия за силен северен или западен вятър главно на 6-7.І, 10-11.І и 30-31.І. По планинските върхове духа бурен вятър през периодите 3-5.І, 10-11.І, 15.І, 22-23.І и 29-31.І. В Дунавската равнина, Горнотракийската низина, поречието на р. Струма и Източна България броят на дните със силен вятър е между 3 и 12, а в останалата част на страната – между 0 и 5.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е между 5 и 8 десети, което е около месечната норма. Броят на ясните дни е между 0 и 10, което е около и над нормата. Броят на мрачните дни е между 5 и 25, което е около нормата в широки граници.



Слънчево греене (часове) през януари 2015 г



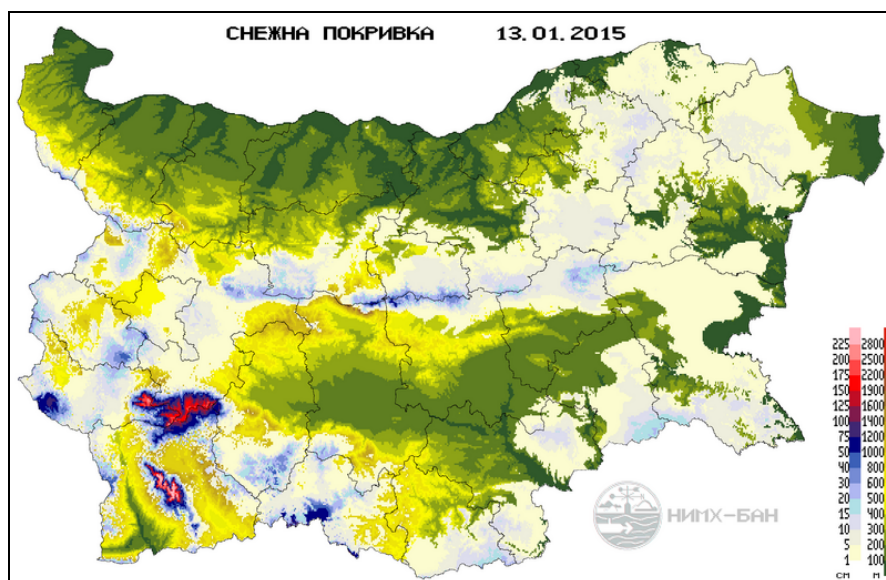
Слънчево греене (часове) през януари 2015 г

6. СНЕЖНА ПОКРИВКА, ПОЛЕДИЦА И СЛАНА

През периода 1-21.I има масови слани.

През периода 5-29.I има отделни случаи с поледици в станции от Предбалкана, Североизточна и Южна-централна България.

На 1.I има снежна покривка в Северна България, високите полета на Западна България, Западните Родопи, обл. Хасково и Странджа. През периодите 4-7.I и 11-13.I има слаби валежи от сняг или дъжд и сняг главно в планинските райони и Източна България, където временно се образува нова тънка снежна покривка. До към 15.I снежната покривка в равнините и низините се стопява. През периода 24-29.I вали сняг във високите планини и в част от Североизточна България, където на места се образува тънка нетрайна снежна покривка.



Височина на снежната покривка (cm) към 13.I.2015 г. (лява скала) и надморска височина (m) за местата без снежна покривка (дясна скала).

По планинските върхове месецът започва със снежна покривка между 13 cm (Мургаш) и 59 cm (Ботев) и завършва с височина на снежната покривка между 19 cm (Мургаш) и 87 cm (Ботев). В Северна България и по високите полета на Западна България броят на дните със снежна покривка е между 7 и 23, а в Южна България и по Черноморието – между 0 и 4.

7. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Дълготрайни, гъсти и с голям обхват мъгли се образуват в периода 17-26.I. Особено опасни те са в периода 21-23.I. Максималният брой синоптични станции с наблюдавани мъгли е 35 на 22.I. Общият брой на дните без мъгли е 22 (вкл. 6 дни, в които само една равнинна станция и високопланинските са били в мъгла).

Грмотевична дейност е наблюдавана главно на 24.I в 8 синоптични станции както и на 21.I в Кърджали и на 22.I в Ахтопол (за сравнение през януари 2014 г. - в 1 ден).

Няма регистрирани **градушки през януари**.

1.I. С непочистен сняг от снегонавяванията по пътищата, главно северните области от страната посрещат първия ден от новата година (вж. снимките). Ураганият вятър отнася покриви на частни и обществени сгради и нанася, чрез снегонавявания, значителни щети на инфраструктура (в паркове, електроснабдителни съоръжения) и имущество.

12.I. До пориви на ураганен вятър (Сливен – 40 m/s, Плевен - 24 m/s, Белоградчик, Сомовит Севлиево, Карлово, Сандански – по 20 m/s) отново увеличава щетите в страната.



1.I. (a) «Зимен ад» в с. Долни Луковит (обл. Плевен) и (б) шосето от с. Чомаковци за с. Еница, общ. Червен бряг (Източник: „Аз репортерът“); в) 12.I. Ураганен вятър е обърнал камион в Сопот (Източник: Traffic News bg).



31.I. (a) Щети в парка на Вършец (Източник: „24 часа“) и в частен двор. (Източник: Булфото)
01.II. Високите води на р. Луда Камчия, край с. Градец, общ. Котел (Снимки от bTV – „Аз репортерът“).

30-31.I. Отново ураганен вятър, достигащ на места скорости от 20 m/s (Монтана, Враца, Белоградчик) до 28 m/s в Кърджали, бушува в страната. Най-засегнати са областите Враца, Монтана и Кърджали.

Според кметът и медиите **бедствено положение е обявено в община Вършец** заради бурния вятър с пориви до 150 km/h (или 42 m/s). В района на общините Вършец и Берковица са изтръгнати с корените вековни дървета и са отнесени няколко покрива на 13 семейства. Много населени места остават без ток. Човешки жертви няма. Силният вятър причини проблеми и в София - паднали дървета, огради, къщи, останали без електричество. Има непроходими улици, паднали дървета и покриви. Временно е затворен пътят през прохода Петрохан.

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

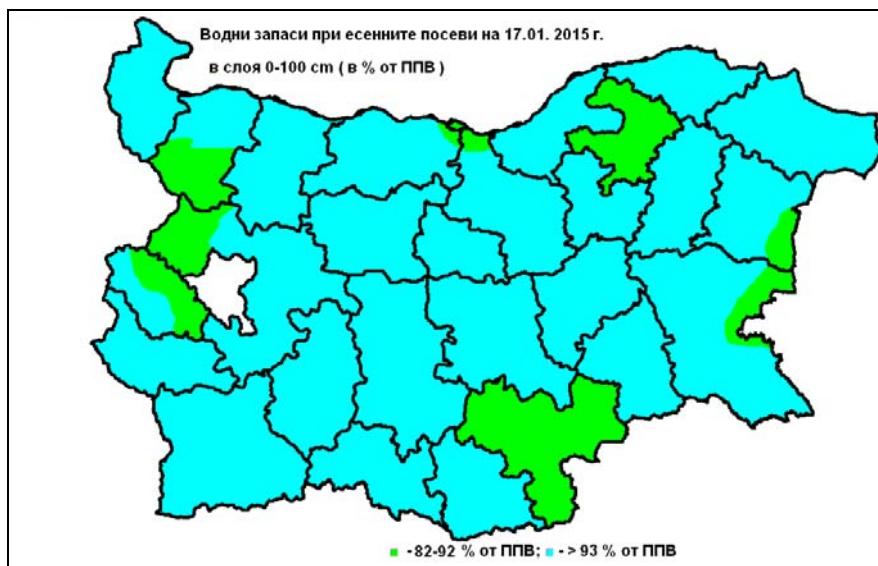
1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

През първото десетдневие на януари времето се задържа студено, с поднормени температури, а в началото на месеца и мразовито, като измерените отрицателни стойности достигнаха на места до минус 18-23°C. В районите, където радиационните минимални температури се понижиха под минус 16-18°C, бе наблюдавано замръзване на почвата на дълбочина до 20 cm като степента на замръзване е 3-4 по 5 степенната скала.

Вследствие на образувалата се ледена кора на наводнените от декемврийските валежи полета без снежна покривка, в някои източни и южни райони, бяха причинени допълнителни механични повреди на част от посевите с пшеница и ечемик, пострадали по-рано от силни преовлажнения. В по-голямата част от Северна и Централна България снежната покривка бе с дебелина между 5 и 25 cm. и предпази от измръзване есенниците.

В началото на второто десетдневие на януари настъпи рязко подобрене на топлинните условия с превалявания предимно от дъжд, което доведе до стопяване на снежната покривка в равнинните райони на страната. Високите за сезона температури, с максимални стойности на места над 18-22°C възобновиха вегетационните процеси при част от есените посеви и предизвикаха намаление на влагосъдържанието на единични места в източните и в крайните южни части от страната в 0-20 cm почвен слой. В повечето полски райони обаче, нивата на влагосъдържание в горните и в по-дълбоките слоеве останаха високи. На много места, след валежите и снеготопенето, отново бе наблюдавано силно преовлажнение на повърхностния почвен слой, а в по-ниските части и на полетата с по-тежки почви и преовлажнение и задържане на повърхностни води.

На 17 януари, при първото и единствено за месеца определяне на почвените влагозапаси, бе установено, че в по-голямата част от страната съдържанието на влага в еднометровия почвен слой при есенните посеви е над 93 % от ППВ, като на много места в Централна, Югозападна и Североизточна България, бе достигнато пълно насищане до ППВ (Пределна Полска Влагоемност). Изключения имаше в района на Свищов, по Черноморието и частично в областите - София, Перник и Монтана, както и изцяло в Разградска и Хасковска области, където влагосъдържанието в слоя 0-100 cm се колебаеше в граници между 82 и 92 % от ППВ (виж прил. карта).



Падналите обилни и наднормени валежи през третото десетдневие на януари, надвишили в отделни източни и южни райони с 3 до 5 пъти десетдневните норми (Кърджали 70 l/m², Сандански и Кюстендил 65 l/m², Бургас 63 l/m², Чирпан 55 l/m², Благоевград 51 l/m², Казанлък 48 l/m², Хасково 45 l/m², Калиакра 40 l/m² и Добрич 36 l/m²), станаха причина за увеличаването на есенно-зимните влагозапаси в двуметровия слой на почвата, но предизвикаха нови преовлажнения и наводнения на земеделски площи. В края на месеца, само за две денонощия (на 31.01 и 01.02.2015 г.), в Южна и Източна България, в отделни населени места на областите Кърджали, Смолян, Добрич, Варна, Шумен, Търговище, Пазарджик, Бурас, Благоевград, Ямбол и Сливен, паднаха поройни валежи, с количества между 50 и 200 l/m², предизвикали нови наводнения и множество селскостопански щети.

Ситуацията в тези и други райони от страната, бе усложнена допълнително и от изпускането и преливането на язовири, както и на придошлите реки, залели ниви, земеделски участъци, овощни градини, частни дворове и хиляди декари площи, засети с есенници. На места в областите: Монтана, Ловеч, В. Търново, Кърджали, Кюстендил, София, Русе и Бургас, валежите бяха придружени от бурни ветрове (на пориви, със скорост 17-20 m/s), нанесли допълнителни механични повреди по част от посевите и трайните насаждения.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През първото десетдневие на януари агрометеорологичните условия се определяха от поднормени температури. В началото на месеца студеното време, с минимални температури на много места в Северна България под минус 17°C (Кнежа -24°C, Видин -23°C, Ботевград -21°C, Троян -19°C, Плевен -18°C, Ново село, Лом и Ловеч -17°C,), постави на изпитание студоустойчивостта на част от зимуващите земеделски култури. В посочените райони наличната снежна покривка, между 15-25см, осигури защита за зимните житни култури, особено за късно засетите посеви, които не успяха да встъпят във фаза братене до края на есенната си вегетация.

В северозападните райони, където бяха регистрирани най-ниски температури, периодите с отрицателни стойности под минус 16°C бяха краткотрайни и не причиниха повреди от измръзване при лозите. На места в Североизточна България (Силистра, Спасово) ниските температури причиниха слаби повреди по листната маса на пшеницата и ечемика (измръзване на върховете на листата).

В част от югоизточните райони, където есенните посеви бяха силно преовлажнени и без снежна покривка, образувалата се ледена кора причини изтегляне на посевите и механични повреди - разкъсване на кореновата система на растенията.

В края на първото и началото на второто десетдневие агрометеорологичните условия претърпяха съществена промяна. Настъпилото рязко повишение на температурите бързо стопи снежната покривка и есенните посеви преминаха от дълбок в относителен покой. Необичайно топлото за сезона време, с максимални температури надвишили на много места в страната 18-22°C (Видин, Враца, Лом, Кнежа, Ловеч, Плевен, В.Търново, Пазарджик), доведе до възобновяване на вегетационните процеси при зимните житни култури в част от Дунавската равнина (Кнежа, Борован) и в южните райони на страната (Харманли).

През третото десетдневие на януари в полските райони средноденоношните температури надвишаваха с 6-7°C климатичните норми, а на много места - и биологичния минимум, необходим за вегетацията на пшеницата и ечемика. В резултат на топлото за сезона време късно засетите ноемврийски посеви в част от Източна и Южна България (Търговище, Садово, Чирпан) встъпиха във фаза братене. В района на Харманли при пшеницата, необичайно за сезона, не за първи път през последните години е регистрирано начало на фаза вретене. Възобновяване на вегетационните процеси бе наблюдавано и при люцерната в крайните югозападни райони.

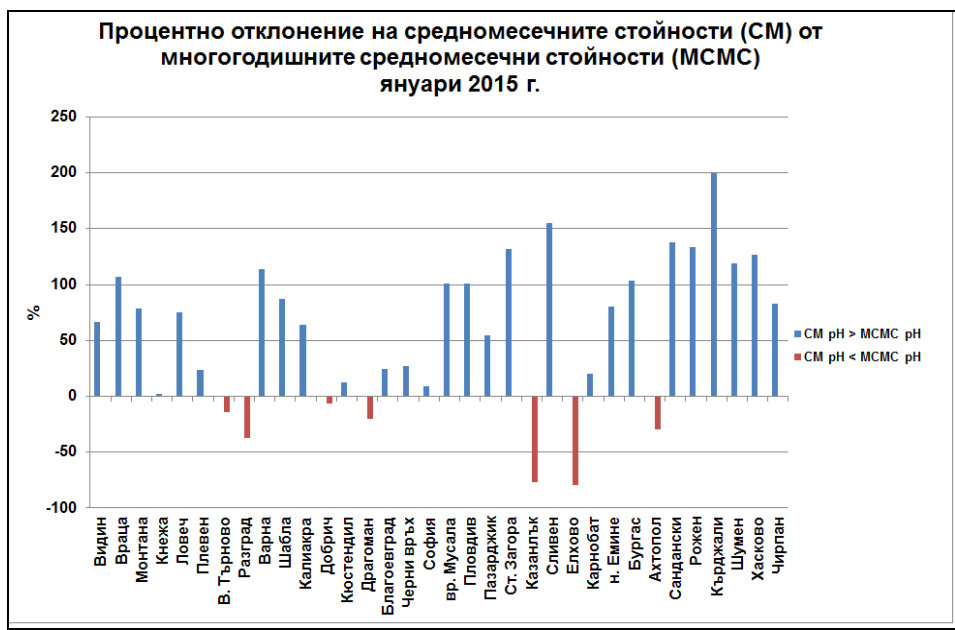
Наднормените температури през януари провокираха преждевременно набъбване на пъпките при някои раноцфтящи овощни видове като праскова и череша на места в Южна България (Сандански, Пловдив). През втората половина на януари, много по-рано от обичайните срокове, в полските райони цъфнаха най-ранните пролетни цветя (кокиче, минзухар).

В края на януари при пшеницата и ечемика в агростанциите и фенологичните пунктове преобладаваше фаза братене, с коефициент на братимост 2.2-2.3. При част от късно засетите посеви, главно в северозападните райони, се наблюдаваше и фаза трети лист. Общата оценка за състоянието на посевите в Северна България е сравнително добра, а незадоволителна – в югоизточните райони на страната.

При проведения зимен преглед на есенните посеви и трайните насаждения през третото десетдневие съществени повреди от измръзване не са констатирани. При част от зимните житни култури в североизточните райони ниските температури са нанесли слаби, частични повреди по върховете на листата. В Източна България повредите при пшеницата и ечемика (бледозелена и пожълтяла листна маса) са вследствие преовлажнение и кислороден глад. В агростанция Карнобат от преовлажнение и изтегляне са загинали около 50% от посевите с ечемик.

3.ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През по-голямата част от януари високото съдържание на влага в горните почвени слоеве възпрепятстваше провеждането на дълбока оран. През второто десетдневие на отделни места в североизточните райони (Смядово) започна подхранването на есенниците с азотни минерални торове. През относително сухите периоди от месеца се извършваха резитби при семковите овощни видове (ябълка). През януари при оранжерийни условия започна производството на зеленчуков разсад, предназначен за ранно полско производство на зеленчуци.

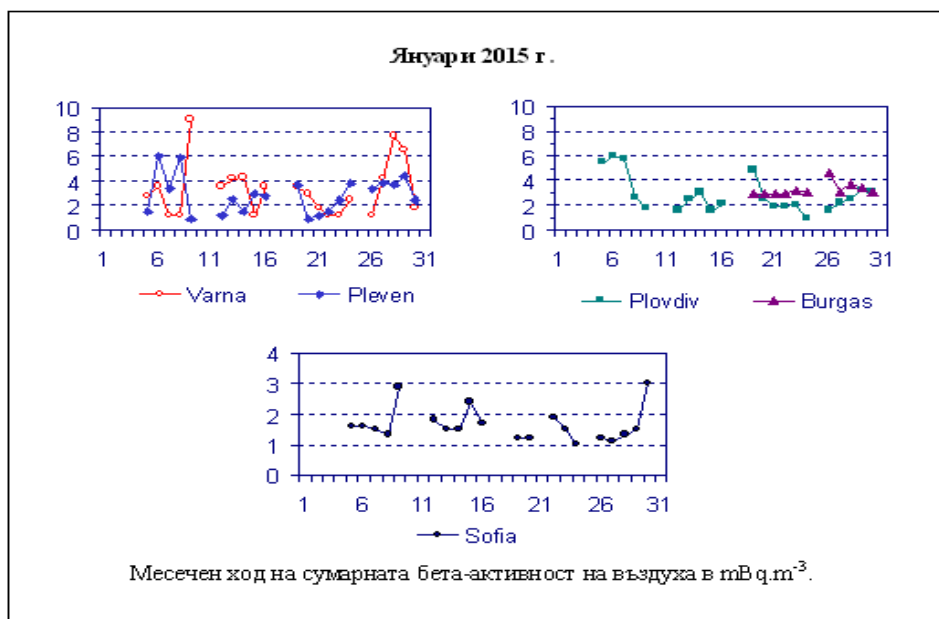


Най-киселинни са средномесечните стойности в гр. Добрич, а най-алкални – в гр.Стара Загора.

2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ- БАН се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух, измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен през месец януари 2015 г. варират от 1.6 до 3.3 mBq/m³. Средните стойности са сравними с тези през предходния месец и са малко по-ниски от януари 2014 г. Максимална стойност на дневните концентрации е измерена на 9 януари във Варна.



При интерпретацията на данните трябва да се има предвид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено от 2009 г. През първата половина на месеца в Бургас не са вземани филтърни проби поради технически причини.

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

През януари общият обем на оттока за страната е 3322 млн.м³, което е с 43% по-малко в сравнение с оттока за декември миналата година и с 5 пъти повече от месец януари 2014 г. В резултат на снеготопенето в началото на месеца и валежите от дъжд през третата десетдневка на месеца бяха регистрирани повишения на речните нива в почти цялата страна.

През януари протичащите водни количества на почти всички наблюдавани реки бяха **над прага за високи води**.

В Дунавския басейн стойността на оттока е 1099 млн. м³, което е с 28% по-малко в сравнение с оттока за декември миналата година и с 4 пъти повече от месец януари 2014 г. В периодите 11-12.I. и 24-26.I., в резултат на валежи от дъжд и сняг, се повишиха нивата на реките в поречията Искър, Вит, Осъм и Янтра.

През януари в Черноморския водосборен басейн обемът на речния отток се е увеличил с 5 пъти спрямо същия период миналата година и е с 51% по-малко в сравнение с месец декември 2014 г., като неговата стойност е 373 млн. м³.

Поради снеготопенето в началото на месеца и интензивни валежи в края му, при някои оперативни хидрометрични станции в Черноморския басейн, беше регистрирано увеличение на речния отток и в периода 24-31.I.2015 г. се повишиха нивата на реките: Провадийска при гара Синдел с до +24 cm на 29.I., Луда Камчия при с. Бероново с +60 cm на 26.I., Камчия при с. Гроздьово с +60 cm на 29.I., Факийска при с. Зидарово с +86 cm на 28.I., Ропотамо при с. Веселие с +154 cm .

Валежите през първия месец на 2015 г. най-съществено повлияха на обема на оттока в Източнобеломорския водосборен басейн. Неговата стойност е 1484 млн. м³ и надвишава 6 пъти тази от януари 2014 г. и е с 51% по-малко спрямо декемврийската стойност. Нивото на р. Тунджа при гр. Павел баня и при гр. Елхово се повиши незначително с до +30 cm в периода 25-30.I.

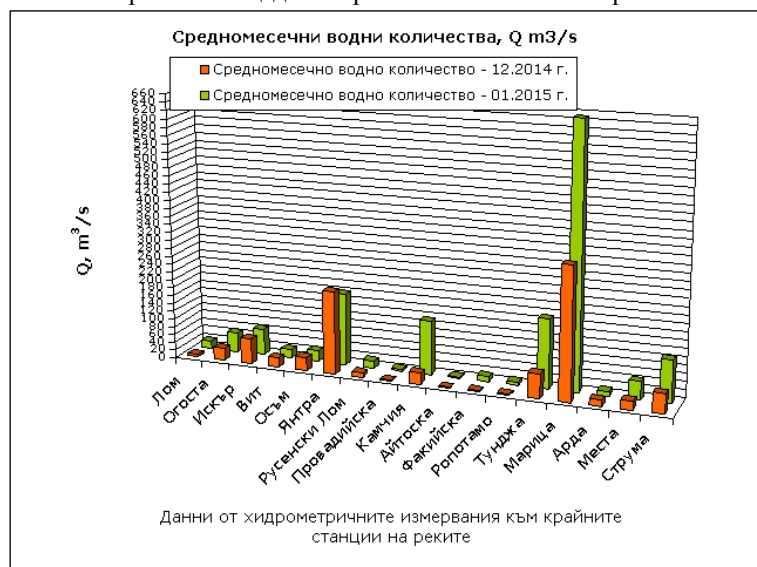
В основното течение на р. Марица денонощните колебания на водното ниво бяха в границите ±36 cm, а в притоците ѝ максимално повишение бе регистрирано на 26.I. на р. Харманлийска при гр. Харманли с +85cm. По-съществени бяха повишенията в поречието Арда: на 10.I. е отчетено краткотрайно повишение с до +63 cm на р. Върбица при сп. Джебел, а в периода 22/25.I. и с до +145 cm; в основната река повишенията също са краткотрайни на 24, 25 и 31.I. (при гр. Рудозем с до +54 cm и при с. Вехтино с до +89 cm).

Спрямо месец декември 2014 г. обемът на речния отток на реките Тунджа, Марица и Арда е

намалял съответно с 43%, 62% и 28%, а спрямо януари 2014 г. е по-голям 11, 4 и 10 пъти.

Обемът на речния отток в Западнобеломорския водосборен басейн е 365 млн.м³ и е 3 пъти повече в сравнение с оттока за януари миналата година и 22% по-малко в сравнение с оттока за месец декември 2014 г.

Общо за водосбора отчетените повишения на речните нива, вследствие на регистрирани дъждове, бяха краткотрайни и съсредоточени в края на месеца на 24-25 и 31 януари. За водосбора на р. Места, отчетеното през дните 19, 24 и 31.I. максимално повишение е с +63 cm на 19.I. при с. Хаджидимово,

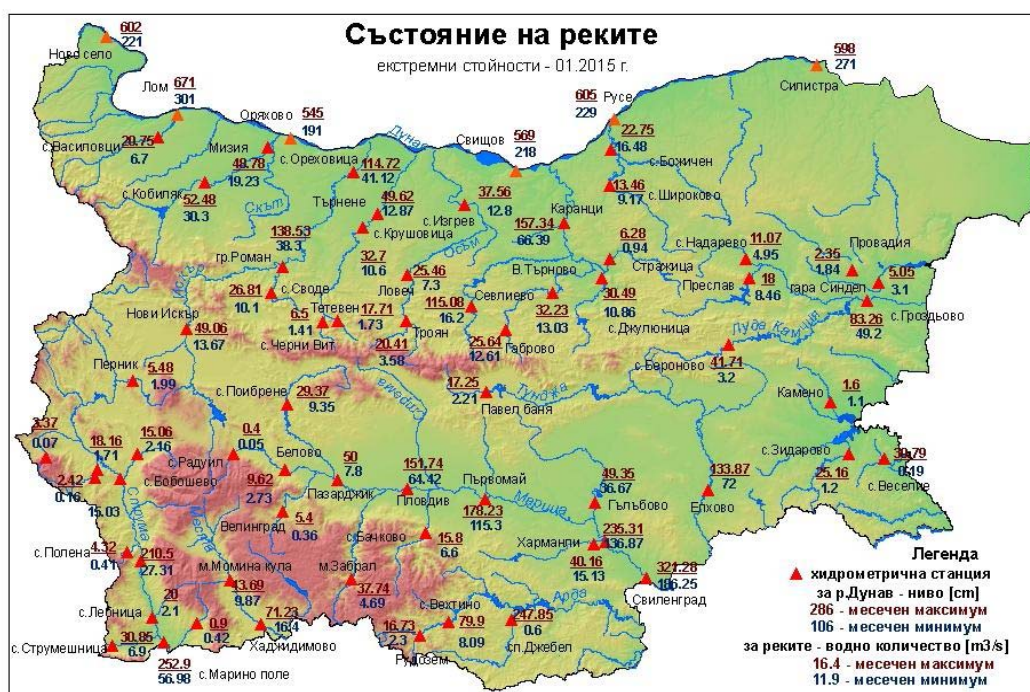
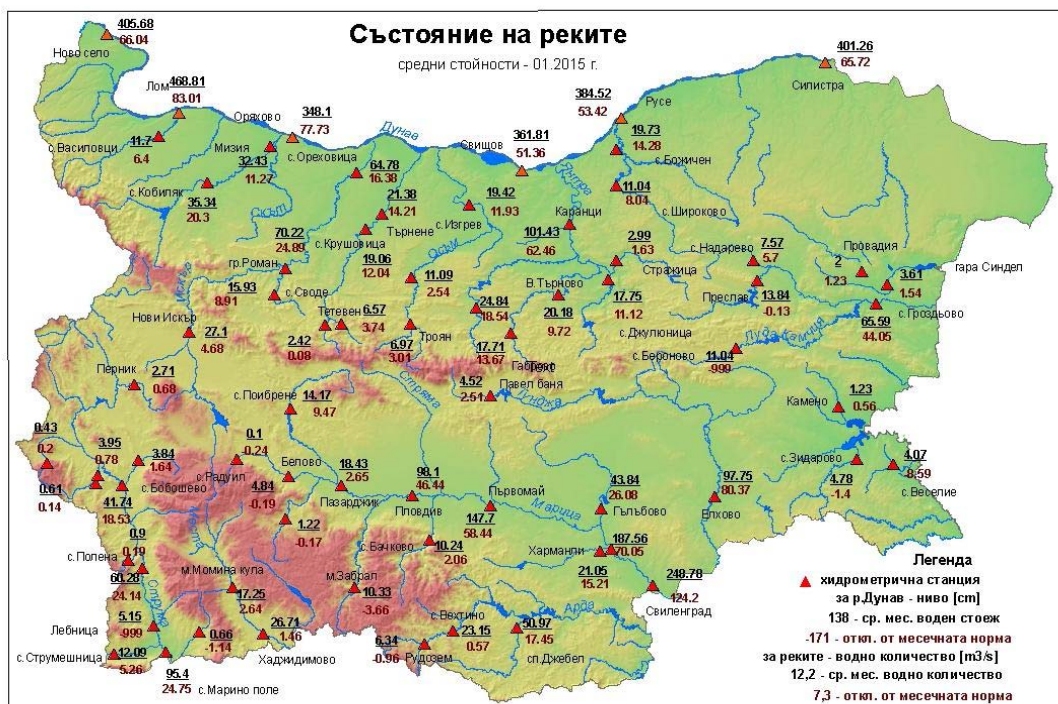


а в басейна на р. Струма е с +86 cm при с. Бобошево на 24.I.2015 г.

Модулите на оттока за отделните водосбори, изчислени на база оперативна хидроложка информация, показват същите тенденции в изменението на повърхностния отток.

От 14.I.2015. г. до 31.I.2015 г. се наблюдава известно повишение на нивото на р. Дунав в българския участък при всички пунктове за наблюдение. В сравнение с нормата за м. януари имаме повишение като следва: +66 cm при Ново село, +83 cm при Лом, +78 cm при Оряхово, +51 cm при Свищов, +53 cm при Русе и +66 cm при Силистра.

Забележка: Данните са за водни стоежи измерени в 08 ч. и водни количества определени по временни ключови криви.



V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През януари изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и по-добре изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 22 наблюдателни пункта или около 60% от наблюдаваните случаи. Най-съществено беше понижението на дебита в Искрецки, Ловешко-Търновски и Котленски карстови басейни, както и в басейните на Преславска антиклинала и част от Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 60% (от 45 до 58%) от същите стойности, регистрирани през декември. Повишение на дебита беше установено при 15 наблюдателни пункта. Най-съществено беше повишението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки, Етрополски и част от Разложки карстови басейни. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са от 133 до 186% от същите стойности, регистрирани през декември.

През януари за нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) пространствените вариации бяха със слабо изразена тенденция на покачване. Повишение на водните нива с 2 до 100 cm, спрямо декември, бе установено при 36 наблюдателни пункта или около 53% от случаите, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на реките Дунав (Островска и Карабоазка низини), Вит, Марица и в Горнотракийска низина.

През периода понижение на водните нива с 4 до 108 cm бе установено при 32 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на Марица и Тунджа, Горнотракийска низина, Карловска и Сливенска котловини.

През януари нивата на подземните води в Хасковски басейн се повишиха с 10 до 47 cm.

Нивата на подземните води в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на измененията с отклонения от средните стойности за декември от -36 до 35 cm и слабо изразена положителна тенденция.

През януари нивата и дебитите на подземните води в дълбоко залягащите водоносни комплекси и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите без добре изразена тенденция. Разнообразни вариации (от -58 до 100 cm), с добре изразена тенденция на спадане имаха нивата на подземните води в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България. Разнообразни вариации (от -12 до 60 cm) с много добре изразена тенденция на покачване имаха нивата на подземните води в малм-валанжски водоносен комплекс на същия район на страната. Повишиха се нивата на подземните води в подложката на Софийски грабен и Средногорска водонапорна система съответно с 3 и 14. Понижиха се водните нива в приабонска система в обсега на Пловдивски грабен с 73 cm, а останаха без изменение в обсега на Ихтиманска водонапорна система.

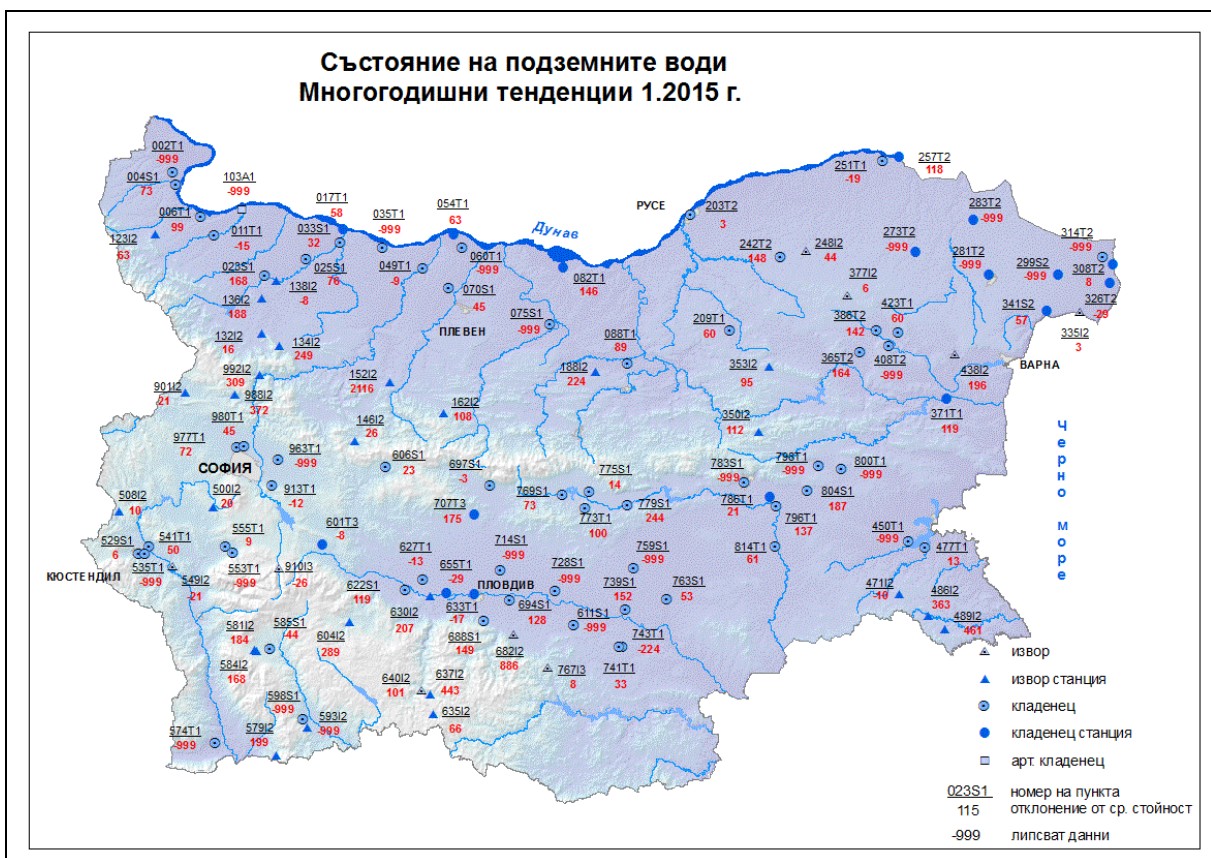
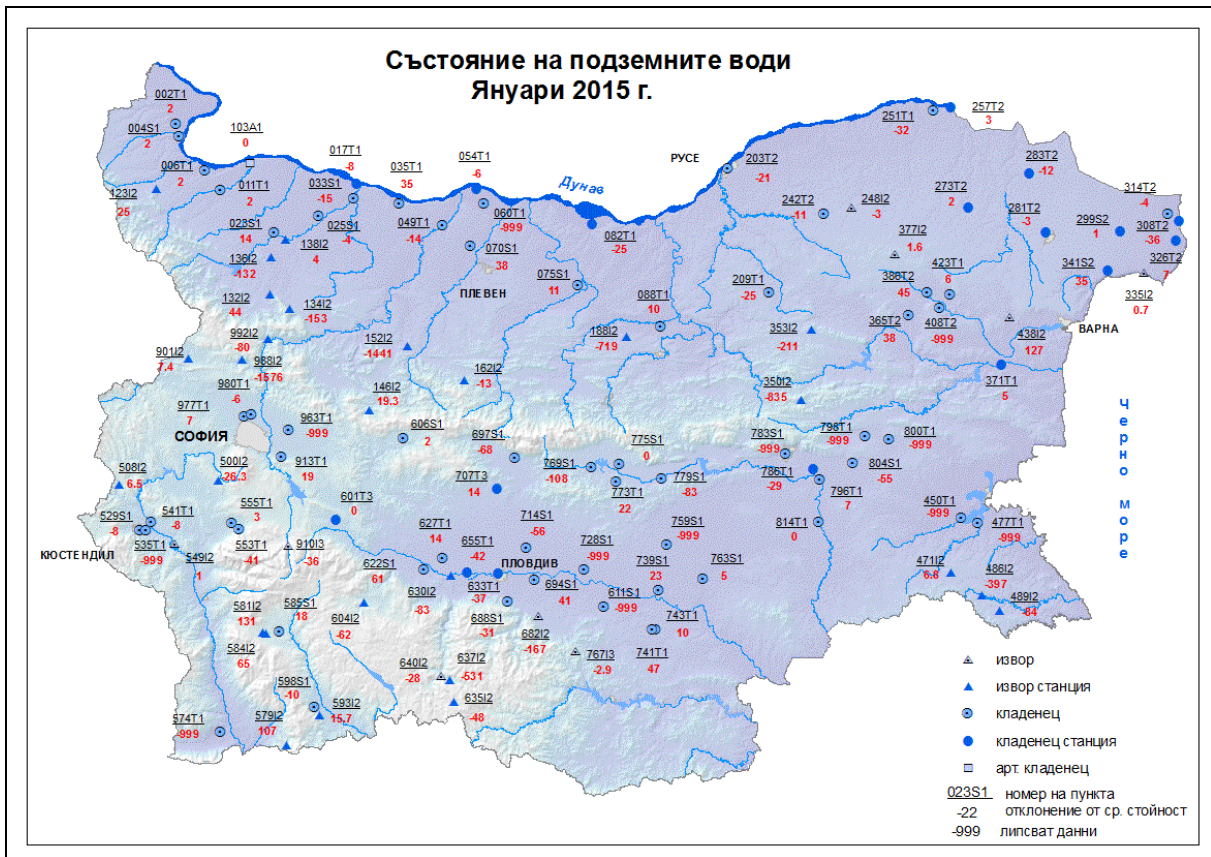
През януари без изменение остана дебитът на подземните води в Ломско-Плевенска депресия. Повиши се дебитът във Варненски артезиански басейн с 0.020 l/s, а се понижи в Джермански грабен също с 0.020 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през януари беше установена преобладаваща тенденция на покачване при 83 наблюдателни пункта или около 80% от случаите. Повишението на водните нива (с 3 до 244 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за януари е най-съществено за подземните води в терасите на Дунав, Огоста, Камчия, Марица и Тунджа, в Горнотракийска низина, в Карловска, Казанлъшка и Сливенска котловини, в малм-валанжски и барем-аптски водоносни комплекси на Североизточна България, както и в Средногорска водонапорна система и приабонска система в Пловдивски грабен. Предимно се повишиха водните нива в терасите на Огоста и Тунджа, в Горнотракийска низина, Казанлъшка котловина, както и в малм-валанжски водоносен комплекс.

Покачване на дебита с отклонения от месечните норми за януари от 2.57 до 2116 l/s беше установено в 31 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то в Етрополски, в част от Разложки и Куклен-Добростански карстови басейни, както и в басейните Златна Панега, на Преславска антиклинала, барем-аптски карстово-пукнатинни води на Североизточна България, Стойловска синклинала и на студени пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи повишението на дебита на изворите е над 180% (от 184 до 485%) от нормите за месец януари.

Понижението на водните нива с 3 до 224 cm, спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за януари, беше най-голямо за подземните води на локални места в барем-аптски водоносен комплекс и на сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България, на места в терасите на реките Места и Марица, в Софийска котловина и в част от Хасковски басейн.

Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 8.00 до 26.0 l/s, беше установено в Градешнишко-Владимировски и Бобошево-Мърводолски карстови басейни, както и в басейните на Башдерменска синклинала и на студени пукнатинни води в Рило-Пирински район където дебитът на изворите е 55 до 97 % от нормата за януари.



Директор на НИМХ проф. д-р Христомир Брънзов
Телефон: 02 975 39 96
Факс: 02 988 03 80, 02 988 44 94
Телефонна централа: 02 462 45 00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р Петьо Симеонов
Редактор д-р Милена Аврамова
проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова

Част I. А. Кирилова, доц. д-р И. Господинов, доц. д-р П. Симеонов
Част II. Д. Жолева, Я. Маринова, проф. д-р В. Казанджиев
Част III. гл.ас. д-р Б. Велева, гл. ас. д-р Е. Христова,
Част IV. инж. В. Стоянова, инж. А. Гърдева, инж. Николай Филипов
Част V. доц. д-р М. Мачкова
Уеб страница на Бюлетина. инж. Ц. Младенова

ISSN 1314-894X